

A romantic couple is shown in a close embrace outdoors. The man, on the left, has dark hair and is wearing a blue and white striped shirt. He is looking down at the woman with a gentle expression. The woman, on the right, has blonde hair and is wearing a white button-down shirt. She is smiling broadly, looking down. Her hands are clasped together near the man's face. The background is a soft-focus green field, suggesting a park or garden setting. The overall mood is warm and intimate.

Mária Ďuranová

MOTÝL

*Nikdy nie je
neskoro*

Mária Ďuranová

Nikdy nie je neskoro

VYDAVATEĽSTVO MOTÝL

Copyright © Mária Ďuranová 2007
Design © Motýľ design 2007
Cover photo © Isifa 2007
Slovak edition © Vydavateľstvo Motýľ 2007

ISBN: 978-80-89199-55-6

Vytvorenie elektronickej verzie Dibuk, s.r.o., 2011

Mária Ďuranová

Nikdy nie je neskoro

*„Venujem milovanej dcére Editke,
ktorá denne obohacuje môj život a robí ho lepším.“*

Stál v kúte salóna a nenápadne ju pozoroval. V jeho tmavých očiach sa zračila hrdosť. Sledoval, ako pobehuje od hosta k hostovi a s profesionálnym úsmevom na tvári konverzuje so skupinkami žien. Mal pocit, že je vo svojom živle. Čoskoro oslávi tridsaťdeväť rokov, ale v tvári len ťažko skrývala vzrušenie malého dievčatka. Na hostí však jednoznačne pôsobila dojmom skúsenej, sebaistej a rozhladenej elegantnej dámy. V tej chvíli len málo počúval, čo mu hovorí Táňa. Zamyslene prikyvoval, pohľadom však stále sprevádzal jej kroky. Ženy, ktoré nepoznal, obdivovali jej dlhú farebnú blúzu s nezvyčajným vzorom, ušitú z pravého hodvábu. Trojštvrťové úzke nohavice z kvalitnej tmavej látky ladili s luxusnými lodičkami na vysokých štíhlych opätkoch. Čierne vlasy, zastrihnuté do krátkeho mladistvého účesu, zvyrazňovali jemné črty ženskej tváre, ktorú mala skrášlenú decentným make-upom. Naopak, súprava zaujímavých šperkov bola výrazná a rafinovane dopĺňala výzor nesporne šarmantnej dámy. Zbadal, ako sa otočila, očami niekoho hľadala. Keď sa im stretli pohľady, spokojne sa usmiala a kývla mu rukou na pozdrav. Sledoval, ako sa ospravedlňuje skupinke dám, odhodlaná prehovoriť s ním pár slov. Cestu jej však zatarasil Bruno. Opäť mal na sebe tú šialenú lesklú košeľu, na očiach okuliare vsadené do extravagantného rámika v tmavej farbe. Vlasy, ako vždy, upravené do moderného účesu. Z jeho vtipného rozprávania vedel, ako dlho mu trvá, kým pomocou gélu vytvaruje na hlave to strapaté čudo. Ale mal štýl, to musel uznať. Keby ho dobre nepoznal, myslel by si možno,

že je to blázon. A svojím spôsobom aj bol. Keď sa mu však človek dostal trochu viac pod kožu, zistil, že za výstredným zjavom sa skrýva milý človek s veľkou dávkou inteligencie, dobrosrdečnosti, vtipu a pracovitosti. Zahľadel sa na ňu, ako ho priateľsky chytila za rameno a odviedla do kúta oproti malej fontánke. Tam mu niečo vzrušene vysvetľovala. Bruno si naučeným pohybom skontroloval golier na slávnostnej košeli, zároveň ju sústredene počúval. V priestoroch salónu bolo nezvyčajne rušno. Pekná mladá dievčina obchádzala všetkých hostí a ponúkala ich šampanským, ktoré opatrne niesla na obrovskej tácni. Na dne štíhlych pohárikov sa v zlatistom moku kúpali veľké červené jahody. Zrak preniesol k baru, odkiaľ sa začal šíriť drsný, zvláštne podfarbený hlas neznámej speváčky. Sedela za klavirom, precíteným hlasom spievala jazzovú pieseň. Na saxofóne ju sprevádzal mladý muž, prižmúrenými očami pozeral na svoju partnerku, akoby ľudí naokolo vôbec nevnímal a žil len pre svoju hudbu.

„Túto dvojicu sem určite dotiahol Bruno,“ prehodil smerom k Táni, ktorá ich tiež zvedavo pozorovala. Okúzlení hudobným talentom svojráznej dvojice sa odvrátili až na pozdrav Elišky, ktorá sa im prihovorila. Exoticky voňala a jejmu sa mierne zakrútila hlava. Navzájom sa vrúcne zvitáli a všetci traja si pripili. Keď sa ženy pohrúžili do priateľského rozhovoru, zamieril pohľad opäť k fontáne. Zamyslel sa nad úžasnou premenou ženy, ktorá ešte stále niečo zanietene rozprávala svojmu spoločníkovi. Akoby to ani nebola ona... Už svojím výzorom vzbudzovala rešpekt. Bol na ňu pyšný, bola príkladom toho, že na zmenu nikdy nie je neskoro. Tešil sa, že v posledných mesiacoch sú si stále viac bližší. Zrazu jej to strašne túžil povedať. Mama, akoby to vycítila, potľapkala Bruna priateľsky po pleci a vykročila k svojmu synovi.

„Bavíte sa dobre?“ namierila otázku k nemu i k jeho priateľke.

„Je to predovšetkým tvoja oslava, mama. Mala by si si to riadne užít,“ odpovedal jej s úsmevom.

„Na to vôbec nemám čas,“ mávla zmierene rukou.

„O chvíľu má ešte prísť jeden redaktor. Chce spraviť pár fotiek. Vraj ich uverejní v nejakom ženskom časopise... Neviem, kam skôr skočiť,“ povedala vzrušene.

„Kde je Erik?“

„Už tu bol. Ale mal ešte nejaké povinnosti. Sľúbil, že sa skoro vráti,“ odvetila.

„Už ťa zháňajú,“ upozornil ju, keď zbadal, ako sa k nim približuje rozšafný Bruno v spoločnosti známej televíznej moderátorky a nejakých žien. Nenápadne prevrátila oči, s nácvičeným úsmevom sa obrátila k prichádzajúcej skupinke.

Richard pozrel na Táňu a povedal: „Ideme?“

Súhlasne prikývla. Spoločne sa rozlúčili s Eliškou, nenápadne sa vytratili z veľkej haly a vykročili do rušných, osvetlených ulíc.

„Je dobrá, čo?“ pošepekala Táňa a vložila svoju ruku do jeho dlane.

„To teda je! Až sa mi nechce veriť...“ pokrútil rozpačito hlavou a vtisol jej nežný bozk na líce.

Helena sa vystrela, pocítila páľčivú bolesť v krížoch. Sedela v skromnej dielni s ostatnými krajčírkami a pozerala na kopu došitých montérkových blúz. Dnes ich ušila presne jedenásť. Bola rada, že to má za sebou. Zákazku mali odovzdať už budúci týždeň, vedúca im to neustále pripomínala. Pozrela smerom k nej. Staršia žena sedela pri objednávkach za

svojím starým pracovným stolom, s okuliarmi posunutými až na špičku nosa pozerala sústredene do papierov. Očami prebehla po miestnosti. Celá dielňa bola zariadená starými stolmi a skrinkami, ktoré vedúca splašila niekde pod rukou ako vyradené kusy nábytku. Aj šijacie stroje pôsobili ako staré haraburdy. Boli však funkčné a to bolo dôležité. Väčšina žien bola zaujatá svojou prácou, okoloidúca Marcela s unaveným výrazom v tvári sa jej prihovorila:

„Tak čo, dnes končíš?“

„Mhm. Akurát som to došila.“

„Aj ja. Už tú odpornú zelenú farbu nemôžem ani vidieť. Ideš hneď na autobus?“

„Nie, potrebujem si ešte niečo nakúpiť na víkend. Richard telefonoval, že príde domov.“

„Takže ho ideš dva dni vykrmovať, čo?“

„Ukončil druhý semester. Zaslúži si dobrý obed,“ povedala hrdo a usmiala sa.

„Ja idem dnes s Petrom na koncert do kulturáku. Už sa nemôžem dočkať,“ pochválila sa kolegyňa.

„Našťastie, mne nič také nehrozí. Ani by som si tam nemala čo obliecť... Večer strávim ako obvykle pri telke. Alebo si prečítam nejakú zamilovanú knižku,“ povedala veselo.

„Aj ty by si mohla občas ísť medzi ľudí,“ pozrela na ňu kolegyňa nesúhlasne.

„Prosím ťa, čo by som tam robila?! Mne je takto dobre. Nič mi nechýba. Po tých rokoch som si už na samotu zvykla. Stačí, keď raz za mesiac príde Richard a trochu sa porozprá vame.“

„A čo tak nejaký nový priateľ? Alebo si na mužov úplne zanevrela?“ žmurkla na ňu Marcela roztopašne.

„Daj pokoj! Raz som sa už popálila... A bol to vlastný muž, nie nejaká krátka známosť,“ pokrútila odmietavo hlavou.

Vyzliekla si krajčírsku zásteru, z vešiaka vzala trochu obnosený jarný kabát. Rukou si uhladila jednoduchý účes, letmo pozrela do zrkadla oproti.

„Ja som na dnes skončila. Užite si víkend, dievčatá!“ povedala veselo ostatným ženám na rozlúčku. Kývli jej na pozdrav a tiež sa začali chystať na odchod.

V obchode s potravinami, na rohu štvorcového námestia, urobila väčší nákup a pomalým krokom, obťažkaná taškami, zamierila na autobus. Odviezol ju do dediny, kúsok od jej rodičovského domu. Dom bol veľký a prázdny, ale práve taký jej poskytoval útočisko v jej pokojnom živote. Otvorila bránku, pohľadom skontrolovala záhon ruží. Od smrti matky udržiavala tradíciu a starala sa, aby ruže každý rok zakvitli. Občas obriadila aj hriadku so zeleninou, no veľmi sa v tej práci nevyžívala. Veľa zeleniny aj tak porozdávala, čo by si s ňou sama počala. Pozrela na zaprášenú lavičku pri dome a zaumienila si, že ju na druhý deň očistí. Môžu so synom posediť aj tam, počasie im v tieto dni praje.

V priestrannej predsieni položila plné tašky na zem, staré zaprášené topánky vymenila za pohodlné papuče. Pri vykladaní nákupu na okrúhly stôl si uvedomila, že v obchode minula viac, ako plánovala.

„No a čo! Richard príde len raz za čas. Kto vie, čo za jedlá im varia na internáte. Určite príde vyhladovaný,“ pomyslela si, keď ukladala mäso do mrazničky. V spálni si vyzliekla jednoduché čierne nohavice a obľúbený sivý pulóver, ktorý si uštrikovala ešte v zime. Potom vhupla do svojho pohodlného domáceho úboru. O chvíľu už sedela v obývačke a zamyslene hľadela na obrazovku televízora.

„Ženy z práce ani nevedia, že mám v nedeľu tridsaťosem rokov. Aj tak nezvykneme v robote oslavovať... Veď ani nie je čo... Som zvedavá, či si Richard spomenie, určite mi donesie

bonboniéru a fľašku vína. Spolu ju vypijeme, to bude pre mňa tá najlepšia oslava," potešila sa. Syn bol zmyslom jej života.

Keď ju manžel pred šiestimi rokmi opustil, chlapec nemal ešte ani trinásť rokov. Jeho otec si len pár mesiacov predtým začal s kolegyňou v práci, nedávno sa dozvedela, že sa im narodila už druhá dcéra. Doteraz sa s tým nevyrovnala. Našťastie rozvod prebehol rýchlo a veľkou oporou jej vtedy bola mama, ktorá v tom čase ešte žila. Aj keď Ľuboš nebol jej životnou láskou, o akých čítala v zalúbených románoch, po sobáši žili spolu celkom pekne. Ani jej nenapadlo, že niečo také sa jej v živote prihodí. Dlhو chodila zahanbená, so svojou krivdou sa vtedy čoraz viac utiekala z mesta ku svojej matke, na dedinu. Až sa nakoniec rozhodla, že bude lepšie, keď sa so synom úplne presťahuje k nej. Aspoň sa tak vyhla nechutným ťahaniciam o spoločný byt, v ktorom prežili ako rodina skoro trinásť rokov. Ľuboš jej bez väčších problémov vyplatil polovicu bytu, bol rád, že sa jej zbaví a do bytu sa bude môcť nasťahovať jeho tehotná milenka.

Ona bývala so svojím synom a matkou spoločne v rodinnom dome ešte dva roky. Potom sa starká náhle odobrala na druhý svet za svojím manželom.

Vstala a išla si uvariť kávu. Bol to snád' jej jediný zlozvyk. Denne dve šálky kávy bez mlieka a cukru. To bola dávka, ktorej sa nemohla vzdať. Keď liala vodu do starej kanvice, myšlienky jej opäť zablúdili do minulosti.

Ešte mala len čerstvých osemnásť, keď povedala svojej prvej láske „áno“. Dieťa už bolo na ceste, a tak nemali čas so svadbou otáľať. Jej rodičia neboli nahnevaní. Naopak, potešili sa. Veľa rokov žili spolu bez vlastných detí, ktoré sa im akosi nedarilo splodiť. Napriek tomu sa mali radi. Helena, ich vysnívané dieťa, prišla na svet, až keď jej mame ťahalo na tridsaťšesť. Bola posledným ohnivkom do reťaze plnej lásky

a porozumenia. Keď ona, ako mladá dievčina otehotnela, nikto ani na chvíľu nepochyboval o tom, že to malé sa musí narodiť. Radšej teraz ako nikdy. Nastávajúci otec nečakaného prírastku bol len o pár rokov starší, a aj keď spolu chodili len krátko, nebránil sa sobášu. Postupne si na seba zvykli. Myslela si, že im manželstvo vydrží navždy. Rovnako ako jej rodičom, ktorí spolu pekne žili až do staroby. Lenže človek mieni a život mení... Mala len niečo po tridsiatke, keď jej manžel sucho oznámil, že ju opúšťa. Teraz je už zmierená so svojím životom. Dôležité je len to, aby Richard doštudoval vysokú školu a založil si rodinu. Roky utekajú, verí, že ani sa nenazdá, a už sa bude starať o vnúčence. Len aby nejaké boli! Niekedy ju rozčuľuje, keď mladý muž rozpráva o svojej budúcnosti. Jeho reči nemajú nič spoločné s jej predstavou o živote svojho potomka. Neustále rozpráva o cestovaní po svete, o zárobkoch, ktoré sa dajú získať v zahraničí, na rodinný život vôbec nepomýšľa. Pravda je, že má ešte čas... Kým doštuduje, určite svoj názor zmení.

Pozrela na nástenné hodiny, vzala šálku do ruky a vrátila sa k televízii. Práve sa začína nová telenovela. Radšej by si pozrela svoju obľúbenú vedomostnú súťaž, ale tá býva len vo štvrtok. No čo? Nejakو si musí krátiť čas. Keď nie je nič iné, aj telenovela je dobrá. Už si zvykla na tie prostoduché príbehy, často bola prekvapená, že aj keď pár dielov vynesla, stále bola v obraze o deji. Keď si sadala do kresla, cez veľké okno zahliadla starého suseda, ktorý tackavým krokom kráčal do vedľajšieho domu. Niečo vykrikoval, asi sa už dopredu hádal so svojou ženou, ktorá mu určite riadne osolí, že bol opäť v neďalekej krčme. Károvanú flanelovú košeľu mal ledabolo rozgajdanú, na hlave hnedý klobúk. Typický dedko z dediny. Helena ho mala celkom rada. Keď bol triezvy, dalo sa s ním porozprávať, zaspomínať na jej rodičov, ktorých sused

poznal dlhé roky. Zvedavo podišla bližšie k oknu, schovaná za dlhou záclonou s úsmevom sledovala, ako ho privíta manželka. Tá už stála na verande a gánila na pripitého manžela. Počúvala susedkino hundranie na starkého, ten zrazu celkom poslušne a bez slov vošiel do domu. Stará žena skontrolovala prázdnu ulicu a so zlostným výrazom v tvári zabuchla dvere. „Vrcholný zážitok dňa mám za sebou,“ pousmiala sa v duchu a konečne sa pohodlne uvelebila v kresle a pohrúžila sa do problémov zamilovanej dvojice na obrazovke. Žasla nad moderným zariadením interiéru na obrazovke. Cítila, že aj ona by vedela v dome vyčariť elegantné a útulné izby. Na čo by jej to však bolo? Korunky radšej odkladá pre Richarda. A má ich už za tých šesť rokov celkom dosť. Ona už nejako dožije v skromných izbách, zariadených nábytkom po rodičoch. Spravila len niekoľko menších úprav, dokúpila nové periny a hnedý koberec do spálne. Stačí jej, že všade vládne poriadok a čistota. Ani telenovela nezabránila, aby sa v duchu ustavične nevracala k synovi. Nemohla sa dočkať ďalšieho dňa.

Ráno sa zobudila skôr, ako mala vo zvyku. Ešte v teplom pyžame otvorila okno dokorán, vytriasla perinu. Keď sa osprchovala a zaliala kávu, vytiahla zo skrine sivý pulóver a čierne nohavice. Káva akurát vychladne, kým sa vráti z neďalekého obchodíka.

V predajni klebetné susedky rozoberali prehrešky ostatných dedinčanov. Slušne pozdravila a požiadala Zuzu, ktorá bývala len o pár domov ďalej, o čerstvý chlieb a pečivo.

„Príde Richard, keď tak veľa berieš?“ pozrela predavačka na ňu milo.

„Mhm. A nevieš si predstaviť, koľko ten toho zje...“ usmiala sa na susedku v bielej zástere.

„Chcela som sa ňu spýtať... Nechystáš sa niečo šiť? Zastavila by som sa s mužovými nohavicami... Sú jeho obľúbené, ale

celé roz párané, dali by sa opraviť...“ Helena zacítila prosebný tón v jej hlase.

„Cez týždeň pribehni, pozriem sa na to,“ súhlasila s dobre zakrývanou nechutťou. Akoby nemala toho v robote dosť. Ale čo už... Život krajčírky bol jej údelom. Cestou domov spomínala, ako rada šila v mladosti pre seba i svoje rovesníčky rôzne pekné kúsky. S najlepšou kamarátkou Vlastou sa predbiehali vo svojich výtvoroch. Na dedine nebol taký výber módného tovaru ako v meste. A tam to zasa bolo pre mladé dievčatá drahé. Zohnali si pekné látky a šikovnými rukami vytvorili módne oblečenie, ktoré im mohli závidieť aj dievčatá z mesta. Na tanečných zábavách, či diskotékach, sa veru nemali za čo hanbiť a ne jeden chlapec sa za nimi v tej dobe obzeral. A podľa toho aj dopadla. Mladá a neskúsená skončila v objatí prvého muža, ktorý jej prišiel do cesty. Zamračila sa pri tejto myšlienke a otvorila vŕzgajúcu bránku. V kuchyni si natrela krajec chleba s maslom, nakrájala paradajku a pustila sa do raňajok. Pohľad jej zavadil o kufrík so šijacím strojom, ktorý bol zastrčený v kúte pod malým stolíkom. Nevytiahla ho už celé mesiace. Len keď bolo treba niečo opraviť, či skrátiť záclony nejakej susedke. Kedysi chcela ušiť Richardovi peknú košeľu, ale ten to hneď zavrhol. Presvedčil ju, že teraz je iná móda, športová. Nosia sa pohodlné rifle, tričká, značkové bundy... A to všetko si zadováži on sám v Bratislave, kde študuje. Samozrejme, za jej „skromný“ finančný príspevok. Ona si pre seba nič neušila už celé mesiace. Zvykla si na výzor sivej myšky, ktorý nikoho neprovokoval a už ani neprekvapoval.

Zapla rádio, dopila kávu a pustila sa do prípravy obeda. Zamiesi aj na tvarohový koláč, ktorý má Richard tak rád.

Bolo už poludnie, keď počula prichádzať autobus na zastávku blízko domu. Tak ako bola, v kvietkovanej zástere a neforémnych papučiach, vyšla na dvor. Z dverí autobusu vystúpilo zopár známych dedinčanov, medzi nimi aj jej syn. Akosi nepasoval medzi ostatných cestujúcich. Príťažlivý mladý muž pozrel smerom k nej a zamával. Na chrbte mal veľký batoh, v hustej štici kučeravých vlasov zastoknuté slnečné okuliare. Netušila, že nikdy nemal rád túto dedinu, kde každý každého poznal a hodnotil. Za posledný rok si už zvykol na ruch veľkomesta, v ktorom študoval, na jeho nočný život s partiou kamarátov a toto prostredie mu odjakživa pripadalo príliš mŕtve. Na začiatku štúdia však sľúbil svojej osamelej matke, že bude aspoň raz v mesiaci chodiť za ňou domov a svoj sľub zatiaľ poctivo plnil. Uvedomoval si, ako matka na ňom lipne a cítil vďaka za jej starostlivosť. Aj keď si čoraz menej mal s ňou čo povedať. Témy ich rozhovoru sa zužovali na povinnosti v škole, či na novinky v dedine. A tých veru veľa nebolo. Helena sa na život vo veľkom meste len málo vypytovala. Skôr ju zaujímalo, či syn riadne jedáva a či rozumne hospodári s peniazmi. Keby tušila, koľko minie na posedeniach v baroch, či na cigarety, bola by riadne rozčarovaná. Z úcty k nej doma nefajčil a ona stále netušila, že mladý muž neodolal tomuto zlovyku. Našťastie, skúšky zvládal v pohode aj napriek častému žúrovaniu s ostatnými spolužiakmi. Vždy mu to myslelo a mal dobré základy zo strednej školy, kde vďaka prísnej matke patrila medzi najlepších študentov.

Otvoril bránku a široko sa na ňu usmial. Ešte raz si utrela ruky do zástery a s láskou ho objala.

„Konečne si tu. Už som sa ťa nemohla dočkať. Nepochudol si?“

„Ale mami! To sa ma pýtaš každý mesiac. Nie, stále vážim rovnako.“

„No, pod' dnu, už máš nachystaný obed.“

Richard zložil ruksak plný špinavej bielizne na zem a pobral sa do kúpeľne. Onedlho sedel za kuchynským stolom, mlčky jedol, cítil matkin skúmový pohľad. Chcela sa uistiť, či splnila jeho očakávania a či mu rezne chutia ako vždy.

„Tak čo máš nové?“ pozrel úkosom na ňu.

„Čo už tu môže byť nové?! Každý deň autobusom do dielne, potom domov, večer televízia, všetky dni sú rovnaké... Ale ty mi povedz, ako ti to ide v škole?“

„Skúšky som spravil celkom v pohode, ešte odovzdám zo pár výkresov a budeš mať zo mňa druháka,“ odvetil pyšne.

„Som rada, prvý ročník na vysokej škole je najťažší...“

„Ani to nie je také náročné, ako som si spočiatku myslel. Veď vieš, že stavbarina ma vždy bavila,“ ukončil tému.

„Idem vložiť bielizeň do práčky. Keď doješ, oddýchni si. Popoludní oberieš tú starú čerešňu, čo som ti spomínala. Je škoda nechať tam úrodu. Čerešne sú sladké, zoberieš aj pre spolužiakov na internát. A nejaké aj zavarím,“ pripomenula mu a pobrala sa po robote.

Richard dojedol a zhlboka si vzdychol. Nič sa nedá robiť, slúbil jej to... Veď aj tak nemá čo robiť... Aspoň mu víkend rýchlejšie ubehne.

Bol už podvečer, keď upratal drevený rebrík na svoje miesto v kôlni. Z veľkého koša, plného šťavnatých červených plodov, sa šírila príjemná ovocná aróma. Vzal pár čerešní do ruky, postupne ich trochu utrel do starých roztrhaných džínsov. Potom si ich zamyslene po jednej hádzal do úst.

„Sú dobré, čo?“ pozrela na neho mama, ktorá okopávala záhon ruží.

„Mhm. Ozaj, dnes večer oslávime tvoje zajtrajšie narodeniny, dobre?“ skôr skonštatoval, ako sa opýtal a pousmial sa pri myšlienke na utajované prekvapenie.

„Ak je tridsaťosem rokov dôvod na oslavu...“ povedala pochybovačne.

„Prosím ťa, hovoríš to, akoby si bola nejaká starena.“

„Niekedy sa tak naozaj cítim, najmä keď ma bolia kríže z práce...“

„Starká mala sedemdesiatdva, keď zomrela. A ty ju určite tromfneš. Máš teda pred sebou ešte viac ako polovicu života,“ povzbudil ju bezstarostným hlasom.

„Hlavne, aby som sa dožila tvojej promócie a potom nejakých vnúčat,“ podpichla ho.

„Mami, zasa začínaš? Keď skončím výšku, určite zmiznem aspoň na rok niekde do cudziny. Možno pôjdem aj teraz v lete na brigádu do Nemecka. Chystá sa tam celá partia.“

„To myslíš vážne? Myslela som, že aspoň v lete si ťa doma viac užijem,“ ozvala sa celá zaskočená.

„Čo by som tu dva mesiace robil? Aspoň sa zdokonalím v nemčine a niečo si aj zarobím. Nemôžem predsa stále žiť len z tvojich peňazí. Tie by si si mala užiť ty. Ísť na nejakú dovolenku k moru alebo čo ja viem čo,“ pozrel na ňu nekompromisne.

„Preboha, už len to by mi chýbalo! Čo by som si tam sama počala? Najlepšie si dovolenku užijem tu v záhrade. Zoženiem si knižky od kolegýň a budem tu mať aj dosť slnka... Veď ani s tvojím otcom sme nikde nechodievali. Ozaj, volal ti? Vraj sa mu narodila už druhá dcéra...“ povedala zatrpknuto.

„Volal, a dokonca mi poslal aj tisícku. Že vraj za dobré výsledky,“ priznal čestne.

„No, však má z čoho... Neboj sa, ten v robote dobre robí, keď si môže dovoliť ďalšie dieťa,“ zasipela nahnevane. Myšlienky na bývalého ju vždy rozčertili. Bola by najradšej, keby dal jej synovi pokoj a z ich života úplne zmizol.

Ale toho sa asi nedočká. Podľa všetkého mal svojho syna stále rád. Pravidelne mu telefonoval, a v kútiku duše tak trochu tušila, že Richard jeho novú rodinu občas aj navštevuje, akurát zo súcitu k nej nechce doma o tom hovoriť. Vedela, že by bolo márne, keby mu to zakazovala. Syn bol už dospelý a do niektorých vecí si nedal zasahovať už ani od vlastnej matky.

Začínali sa večerné správy v televízii. Pousmiala sa, keď jej jediný gratulant podal očakávanú fľašu sektu, vzápätí zväžnela, keď po stole smerom k nej posunul aj malý balíček.

„Všetko najlepšie, mami,“ naklonil sa k nej a pobožkal ju na líce.

„Preboha, čo si to vymyslel? Dobre vieš, že by mi stačila aj bonboniéra,“ ozvala sa so zmiešanými pocitmi.

„Len to otvor,“ súril ju Richard, kým nalieval do malých pohárikov trochu perlivého vína.

„To si nemal... Určite to bolo drahé! Nemáš peňazí nazvyš!“ povedala nahnevane, pohľad upierala na malý mobil.

„Veď to ani nevyužijem!“ zahundrala po chvíli.

„Ty teda vieš človeka potešiť,“ ozval sa otrávený Richard.

„Kúpil som ho za dobrú cenu a hlavne chcem, aby si sa mohla so mnou kedykoľvek spojiť, keby sa niečo stalo. Si tu stále sama a ja budem aspoň pokojnejší,“ vysvetľoval tvrdohlavo.

„Veď to ani neviem používať,“ zmierlivo pozrela mama na neho.

„Tým sa radšej ani nechváľ! Preboha, mami, veď žijeme v dvadsiatom prvom storočí! Mobil je už pre každého úplná samozrejmosť. Už dávno si ho mala mať!“

„A kde si na to vzal peniaze?!“ opýtala sa ho vyľakane.

„Niečo som si odkladal. A okrem toho nie je úplne nový. Mám ho od spolužiaka. Za dobrú cenu...“ upokojoval ju.

„V robote ho všetky ženy majú, ustavične to tam niektovej vyzvára...“

„No vidíš! A to nežijú samé v dome ako ty. Niekedy ma fakt rozčuľuje, ako utiahnuto žiješ a že sa už o nič neza-ujímaš. Správaš sa, akoby si mala o dvadsať viac! Úplne sa opúšťaš!“

Helena zarazene pozrela na syna. Čo ten vie? Je ešte mladý, celý život má pred sebou...

Richard zbadal jej prázdny výraz v očiach a prišlo mu jej ľúto. To nechcel, veď má predsa narodeniny. Rýchlo sa pustil do vysvetľovania funkcií mobilu, s nádejou, že ju zaujme, a že na jeho kritické slová rýchlo zabudne.

Bola už takmer polnoc, keď si oslávenkyňa líhala do svojej postele v spálni. Nebola zvyknutá na víno, a aj keď vypili len po dvoch pohárikoch, úplne ju prebralo. Richard ju naučil ovládať mobil, párkrát si navzájom aj zavolali, a nakoniec sa pri tom dosť nasmiali. Kým dala do poriadku kuchyňu, syn jej opisoval študentský život vo veľkomeste. Netušila, že slová dôsledne vyberá a opatrne zahovára nežiaduce otázky svojej mamy o tom, ako trávi voľný čas s kamarátmi.

Ležala v posteli, podchvíľou menila polohu, spánok stále neprichádzal. Pozerala na tmavý plafón a rozmýšľala nad tým, čo jej povedal Richard. Naozaj mu jej život pripadá taký prázdny? Predstavila si vymalovanú štyridsiatničku Denisu, ktorá si našla za asistencie ostatných krajčírok v dielni priateľa na inzerát. V robote často celá vzrušená rozprávala zvedavým ženám o spoločných stretnutiach a o nových zážitkoch. Keď ju kolegyne vypočuli, neraz sa pustili aj do nej. Vraj by mala aj ona niečo podobné skúsiť. Vždy

tú tému šikovne zahovorila. Ona nikoho nepotrebuje. Možno keby mala nejakú priateľku, s ktorou by občas zašla do mesta na kávu, či po obchodoch... Žiadna žena z dediny jej však nepripadala vhodná na také priateľstvo. Stále dookola tie isté reči... O televízii, o manželovi, o deťoch... Nemali jej čo zaujímavejšie ponúknuť. A čo ona? Môže byť ona ešte pre niekoho zaujímavá? Richard má pravdu. Odkedy sa rozviedla s Lubošom, úplne sa utiahla do seba. Veď žije ako taká mníška. Pri Lubošovi tiež nikde nechodila, však ani nebolo kedy. Cestou z práce nakúpila, potom rýchlo chystať večeru, obriaďiť byt, skontrolovať domáce úlohy..., tak to bolo od jej osemnástich rokov. V podstate si ani mladosť nestihla užiť ako ostatní. Spomenula si na Vlastu. Tá si ináč zariadila život. Tesne po maturite, keď si už ona chystala svadobné šaty, zamierila jej najlepšia kamarátka do Prahy. Vraj chce trochu vidieť svet a užiť si ho. Zo začiatku bývala v podnájme a pracovala ako telefonistka. Prešlo len pár mesiacov, keď sa zoznámila so svojim terajším mužom z Anglicka. Neskôr, keď na dedinskej svadbe nechýbali ani zahraniční hostia, susedia o tom rozprávali celé mesiace. Doteraz žijú šťastne na okraji Londýna. Aspoň tak jej to Vlasta vykresľovala vo svojich listoch, ktoré si niekoľkokrát do roka vymieňali. Helene pripadal život priateľky z mladosti ako z filmu. Mala tri deti, a okrem obdobia v Prahe, už nikdy nepracovala. Živil ju Larry, ktorý pracoval ako odborník v nejakej drevovýrobe, a jeho biznis, ako to nazývala vo svojich listoch Vlasta, prekvital. Niekedy si musela jej list prečítať aj viackrát, aby uverila, že to nie je len sen. Posledný list z Anglicka prišiel pred dvoma rokmi. Na ten už Helena neodpísala. Mala pociť, že nemá svojej kamarátke čo napísať. Ich životy jej pripadali dosť rozdielne. Cítala, že sa navzájom od seba príliš vzdialili. Akosi tušila, že jej život je pre Vlastu nezaujímavý.

Spomenula si na fotografie, ktoré jej priateľka posielala v listoch. Zasvietila malú lampičku na stolíku, zo zásuvky vytiahla album, kde si všetky fotky precízne zakladala. Nechytla ich do rúk už celé mesiace. Z obrázkov sa na ňu usmievala tvár zrelej ženy, v objatí muža staršieho o pekných pár rokov. Na ďalších videla neznáme dievča a dvoch malých chlapcov. Všetky deti sa podobali na svoju mamu. Zábery z dovolení, na ktoré pravidelne chodievali, exotické miesta, ktoré Helena poznala len z televízie. Zbežne prelistovala celý album, až sa zastavila pri čiernobielej fotografii. Na nej boli ony dve, mladé a bezstarostné šestnásťročné dievčatá. Mali tmavé a hladké dlhé vlasy, dokonca aj úsmev v ich tvári bol podobný. Držali sa okolo pliec, vyzerali ako sestry. Pamätá sa na deň, keď ten záber vznikol. Chodili spolu po neďalekom lese a rozoberali chlapcov z dediny. Žiaden z nich im nepripadal pekný. Robili si posmešky na ich adresu a snívali o tom, ako si nájdu chlapcov z mesta, kde sa neskôr odsťahujú. Potom stretli Juraja, rovesníka, ktorý chcel na nich urobiť dojem otcovým fotoaparátom... Helena zhlboka vzdychla. Slzy sa jej tísli do očí pri pomyslení na tie krásne časy. Znechutene odložila spomienky do skrinky a vytiahla si perinu až pod bradu. S otvorenými očami hľadela do tmy a dumala nad svojím zbabraným životom. Jediný, pre koho sa jej oplátilo žiť, bol Richard. Cítila však, že aj on jej pomaly uniká...

Eliška stála v kúpeľni a bezmocne hľadela do zrkadla, v ktorom sa odrážala jej tvár. Skrúšene si obzerala modrinu na brade. Tmavý čierny fľak ju zmenil na nepoznanie. Tvár mala opuchnutú a vyzeralo to tak, že sa jej bude dlho

hojiť. Vzala z malej poličky tekutý make-up a trošku z neho vytlačila na prst ruky, ktorá sa jej chvela od bolesti. Bledý krém jemne rozotrela na postihnuté miesto, no čierna farba pokožky sa pod ním len trochu stratila. Potom si stiahla rukáv na starom župane a trochu zastonala pri dotyku boľavého ramena, na ktorom sa pýšili ďalšie dva flaky tmavej pokožky. Zhlboka vzdychla a schovala ich späť do bezpečia pod nepriehľadnú látku župana.

„Čo som komu urobila?!“ vyšla z jej úst tichá otázka, keď pozerala na svoj utrápený výraz v zrkadle.

„Mami, kde si?“ začula nástojčivú otázku dcérky, ktorá otvorila dvere do kúpeľne a vystrašene pozerala na svoju matku.

„Už si vstala?“ spýtala sa Eliška ticho, so silným úsmevom pozrela na dcérku. Dievčatko, oblečené v detskom ružovom pyžamku, pristúpilo k nej a objalo ju okolo bokov. Potom namierilo rozospaté oči dohora a bez slova prikývlo.

„Poď, ideme sa napapať,“ povedala automaticky a zdvihla svoju štvorročnú ratolesť s blondávkami na ruky.

V malej kuchyni bolo ešte stále cítiť tabak a pach alkoholu. Zhnusene otvorila okno, čerstvý vzduch jej príjemne ovial tvár. Bezradne pozrela na stôl plný prázdnych pohárikov, popolník pýšiaci sa kopcom smradľavých ohorkov, popol, čo niektorý z manželových kumpánov odklepol rovno na modrý obrus. Tak strašne chcela, aby sa už nikdy nevrátili. Veronika sa usadila za stolom a rozpačito pozerala na ňu.

Vzala z chladničky posledné dve vajíčka, zo skrinky pod drezom vytiahla malú panvicu. Vôňa praženice v miestnosti začala bojovať s pachom, ktorý pripomínal priestory podradného pohostinstva.

„Poď, naraňajkujeme sa v obývačke,“ pozrela milo na
